

Din jurnalul unui telefob

Abia am schimbat formula, cu explicațiile și justificările de rigoare, abia am declarat că voi scrie un jurnal de telespectator și, iată, o nouă schimbare. Dar cred — cine mă poate contrazice? — că așa este mai bine, mai adevărat, mai sincer. Telespectatori sînt toți, toți oamenii, de cînd deschid ochii pînă cînd îi închid. Dar noi, cei cîțiva, care stăm în fața televizorului cu creionul și carnețelul, ca să punem note, ca să punem virgule, ca să punem accente, noi nu sîntem telespectatori. Nouă nu ne priește nimic din ceea ce vedem, bun sau rău, fiindcă trebuie să ne gîndim și la alții, la binele obșteșc, să atragem atenția adevăraților telespectatori că nu-i chiar atît de simplu să te uiți la televizor, că lucrul acela trebuie să-ți placă iar celălalt nu, că la emisiunea cutare ar fi fost mai bine să te fi plimbat cu bicicleta la șosea decît să stai în fața micului ecran, cum îl dezmiardă poporul, că altădată n-ar fi trebuit să caști gura la Eliot Ness, ci la *ideile* pe care acesta le poartă (în tocul de la pistol...), că Tudor Vornicu și Catinca Ralea au și un fel de teletant, nu numai niște filmulețe pregătite dinainte pentru Studioul N, că filmele în culori se văd mai bine la cinema, că...

Tot vînd performanțele și potențialele televiziunii, ajungi să ți se facă lehamite de meserie și de televizor, să blestemi deopotrivă serile pierdute și cele cîștigate în fața cutiei de lemn lustruit, să numeri cu lacrimi în ochi spectacolele de teatru și filmele pe care le-ai sacrificat pe altarul acestui monstru acaparator și perfid, să speri că măcar astăzi o să se ardă o lampă sau o să crape condensatorul sau o să doboare vîntul antena de pe acoperiș, să întrerupi lectura celei mai interesante cărți care ți-a căzut în mină, să amîni discuția cu un prieten, să scoți telefonul din priză, să-ți urăști soacra, să-ți bați copiii... Și astfel devii telefob. Din telespectator, telefobil, iar din telefobil, telefob. Și, cine știe, cu timpul, telecid.

Iată, deci, explicația acestui *jurnal de telefob*.

1 ianuarie 1971. Televiziunea a debutat destul de cuviincios în noul an, cu un program de revelion relativ bine dotat: muzică, dansuri, umor, vedete. Nu totul era nou, ba chiar unele truvaiuri și unele poante erau foarte vechi, nu totul era original, dimpotrivă, destule idei și chiar replici erau împrumutate de ici, de colo, dar, în ansamblu, a fost vioi, lejer, comunicativ. Ca de obicei, științietorii au fost mai ales Toma Caragiu, Marin Moraru, Stela Popescu. Ca de obicei, Florian Pittiș și Dan Tufaru au adus o notă interpretativă aparte. Am fost scutiți de data aceasta de lucruri joase, vulgare, stîngace, plicticoase. A fost, cum să spunem, nu formidabil, nu genial, nu revelator, ci pur și simplu, agreabil. Ceea ce era și de așteptat. Sincer vorbind, oamenii aceia de la televiziune, redactori, regizori, operatori, scenografi, tehnicieni, au muncit enorm ca să ne creeze o noapte agreabilă. Fiindcă nu-i chiar atît de simplu să fabrici umor, nu-i chiar atît de simplu să mulțumești toate gusturile, nu-i de loc simplu să combini, să filmez, să cauți actorii potriviți, să cauți cîntăreții potriviți, să-i aduni pe toți, să-i obligi să fie foarte talentați, fiindcă e revelion, să tremuri la vizionare în așteptarea unui cuvînt de laudă, apoi să aștepti scrisori de la telespectatori, și mai elogioase și mai veninoase, apoi cronicile — poți să știi în ce dispoziții se află la momentul respectiv cronicarii? Dacă o mică indigestie nu-i transformă în spadasiși sîngeroși? Apoi emisiunile următoare, n-ai timp nici să răsufli — publicul cere, cere, înghite într-una, apoi revelionul următor, care trebuie pregătit din vreme, ca să iasă mai bun decît precedentele... Să fim generoși cu acești salohari ai bunei noastre dispoziții, care își fac din ce în ce mai bine meseria, să nu-i exasperăm cu multiplele noastre pretenții. Ar fi îngrozitor ca, într-o bună zi, covârșiți de prea multe gusturi și solicitări divergente, acești oameni să-și piardă... umorul.

„Stan și Bran în Far-West“. Ce lovitură teribilă a dat cinematograful sonor marilor comici ai ecranului mut! Cu dialog, Stan și Bran și-au pierdut tot hazul, fiindcă vorbele rostite le-au răpit din mișcare, din gesturi, din

mimică, din umorul lor caracteristic. Ca și alte filme sonore cu Stan și Bran, acesta a fost un film aproape trist.

În situația programelor bune, inaugurate în 1971, s-a numărat și *Divertismentul muzical '71* al Studioului N. Fără stridente, cursiv, cu o elegantă prezentare, atât din punctul de vedere al textului (Șașa Georgescu), cât și din punctul de vedere al interpretării (Octavian Cotescu și Melania Cîrje), cu actori buni și când cîntă și când interpretează, cu dansatori foarte buni, cu cîntăreți așa și așa, cu o originală orchestră alcătuită din compozitori, cu un public restrîns (de studio), dar plin de duioșie (post-revelion!). Mai mare dragul! Să ne dea Sfînta Televiziune de aici înainte numai divertismente curate și neplicticoase ca acesta!

2 ianuarie. Nimic deosebit. Oboesală de pe urma revelionului...

3 ianuarie. Idem. (Excepție: Yehudi Menuhin).

4 ianuarie. Luni. Se încheie una dintre cele mai interesante emisiuni-seriale: *Războiul celor două roze*, violenta, singeroasa, dramatica, poetică istorie a luptei pentru putere, așa cum a văzut-o Shakespeare în admirabilele drame (cronici) din epopeea istorică a regilor englezi, așa cum a văzut-o cel mai faimos teatru shakespearean, „Royal Shakespeare Company”, în cel mai zguduitor serial pentru televiziune. Laudă televiziunii engleze, care știe din ce, cu cine și cum să realizeze cele mai bune seriale din cîte au ajuns în fața privirilor și auzului nostru!

Cine l-ar fi crezut pe liricul Dan Deșliu, pe delicatul și pateticul poet, un excelent prezentator de emisiune, unul din cei mai buni și mai spontani prezentatori pe care îi are — și trebuie să-i păstreze cu dinții — televiziunea? Cred, am certitudinea că emisiunea „Steaua fără nume” are o personalitate datorită poetului Dan Deșliu.

8 ianuarie. Marți. Revăd *Ciuta* lui Victor Ion Popa. N-aș greși dacă aș spune: a lui Victor Ion Popa și a lui Geo Saizescu, fiindcă regizorul a creat piesa din nou, de două ori, pentru spectatori contemporani și pentru televiziune. Este primul spectacol de televiziune premiat de o publicație de specialitate — revista *Teatrul*, și sper să nu fie ultimul. Revederea spectacolului îmi confirmă cuvintele scrise la premieră, în grabă, la închiderea ediției, cum se spune, și confirmă cu prisosință buna alegere făcută de juriul revistei *Teatrul*, care a acordat premiul regizorului și interpretei principale, Mariana Mihuț. Ne aflăm în fața unei remarcabile încercări de restituire către contemporani a valorilor noastre clasice, în fața unui orgolios act de cultură și a unui prețios act artistic, pentru care televiziunea însăși merită să fie felicitată, alături de cei premiați.

6 ianuarie. Miercuri. La Poșta TV, Ion Bucheriu îi invită pe telespectatori și pe www.cimec.ro

oricări să participe la o anchetă asupra celor mai bune și celor mai slabe emisiuni din anul 1971. Ideea mi se pare excelentă, întrucît televiziunea, ca instituție de amplă extensie socială, nu se poate acomoda cerințelor publicului larg decît printr-un sondaj sociologic care să adune gusturile și preferințele majoritare. Să nu ne înșelăm însă: nu este exclus ca rezultatele sondajului să indice și oarecari ciudătenii ale gustului majoritar. (În aceeași Poșta TV ni s-a citit un pasaj din scrisoarea unui corespondent al televiziunii, care se plînge că simfoniile lui Beethoven, sînt — nici mai mult, nici mai puțin — niște *porcării*, și durează cîte trei ore, în timp ce muzica populară, care-i place dumnealui, dispune de un timp mult mai mic în emisiunile televiziunii. Nu-i exclus ca mai mulți telespectatori să gîndească la fel și să ne trezim cu un blam violent al muzicii simfonice, și al altor emisiuni serioase... Sondajul e una, educația publicului, alta. Sper că televiziunea română nu se va speria, indiferent de rezultatele sondajului, și nu va aborda un program de restaurant clasa a II-a...

7 ianuarie. Joi. Portret cinematografic Boris Karloff. Și un film, *Fiul lui Frankenstein*, văzut, pentru prima oară, în copilărie. Atunci mi-a plăcut enorm. Acum mi s-a părut naiv, infantil. Și, ca să mă refer la scriitorii citați de criticul B. T. Ripeanu, care a prezentat portretul actorului: Gib Mihăescu era un naiv, un copil, o conștiință pură, de aceea se lăsa încîntat și îngrozit și furat de monstrul lui Karloff, în timp ce Camil Petrescu, de o inteligență ascuțită și agresivă, de o luciditate tăioasă, tragică, dezavua jocul acesta pueril de-a monștrii și de-a groaza... Primul era copilăria noastră neștiutoare și credulă, al doilea înțelepciunea gravă a maturității noastre. Amîndoi aveau dreptate. De multe ori, mai ales cînd e vorba de artă, opiniile extreme au deopotrivă dreptate. Nu știu dacă acest lucru l-a urmărit prezentatorul emisiunii, dar nouă ne-a sugerat încă o dată, paradoxal poate, înoperanța exclusivismului în judecata de valoare, și ne-a trezit instinctul de apărare în fața ispitei categoricului.

Dumitru Solomon

